

Az Integritás Hatóság által vezetett, a közbeszerzésekből kizárt gazdasági szereplők nyilvántartása és az öntisztázás

Az Integritás Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) az európai uniós források felhasználásával összefüggő közbeszerzések integritásának és átláthatóságának erősítése érdekében az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvény (a továbbiakban: Eufetv.) IV. Fejezete alapján vezeti a közbeszerzésekből kizárt gazdasági szereplőkről szóló nyilvántartást.

A nyilvántartás célja annak biztosítása, hogy a **közbeszerzési eljárásokban ne vehessen részt olyan gazdasági szereplő, amellyel, illetve amelynek vezető tisztségviselőjével, felügyelőbizottsági tagjával, cégvezetőjével vagy tényleges tulajdonosával szemben a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 62. § (1) bekezdés a) pont aa)–ag) alpontjaiban meghatározott bűncselekmények miatt jogerős ügydöntő bírósági határozat született**, és amelynek vonatkozásában az **Eufetv. szerinti kizárás feltételei fennállnak**.

Jelen tájékoztató célja a nyilvántartásba vételi és öntisztázási eljárásokra vonatkozó általános információk ismertetése. Az eljárások részletes szabályait különösen az Eufetv., a Kbt., illetve a lent hivatkozott jogszabályok tartalmazzák.

A nyilvántartásba vételi eljárás

A nyilvántartásba vételi eljárást a Hatóság **hivatalból** folytatja le.

Az Eufetv. alapján a Hatóság a nyilvántartásba vételi eljárás megindításáról értesíti az érintett gazdasági szereplőt, amely az értesítés kézhezvételétől számított **nyolc napon** belül észrevételt tehet, valamint benyújthatja a megbízhatóságát alátámasztó öntisztázási intézkedésekre vonatkozó dokumentumokat.

Az eljárás során a Hatóság **megvizsgálja a nyilvántartásba vétel törvényi feltételeinek fennállását**.

A Hatóság felhívja az érintett gazdasági szereplők figyelmét, hogy a nyilvántartásba vételi eljárás során a **kapcsolattartás kizárólag** az alábbiak szerinti, **elektronikus úton történik**.

Az **öntisztázásra történő felhívást** a Hatóság az **eljárást megindító végzés formájában** (a továbbiakban: felhívás) **küldi meg** az eljárás alá vont gazdasági szereplő részére a **Hivatali Kapun keresztül**. **Gazdasági társaságok** esetében a kézbesítés a **Cégkapura, egyéni vállalkozók** esetén pedig a **KÜNY-tárhelyre (Ügyfélkapu)** történik.

A felhívásra adott **válasz** – így az **érdemi öntisztázás** – a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján **kizárólag elektronikus úton, a Hatóság Hivatali Kapuján keresztül nyújtható be**. Az e követelményeknek nem megfelelő módon küldött beadvány érvénytelen, azt a Hatóság az eljárás során nem veszi figyelembe.

A sikeres öntisztázás feltétele, hogy az Eufetv. 29. § (5) bekezdés a), b) és c) pontjában meghatározott alábbi feltételek együttesen teljesüljenek, így a gazdasági szereplő:

- a)** a bűncselekménnyel okozott kárt – a károsult által elfogadott mértékben – megtérítette vagy arra meghatározott határidővel kötelezettséget vállalt,
- b)** a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervekkel aktívan együttműködve, átfogóan tisztázta az ügy tényállását és körülményeit, és
- c)** olyan technikai, szervezeti és személyi intézkedést hozott, amely alkalmas a további bűncselekmény megelőzésére.

A gazdasági szereplőt terheli annak igazolása, hogy az öntisztázás törvényi feltételei teljesülnek. Ennek keretében köteles a Hatóság előtt a megtett intézkedéseket és azok eredményességét részletesen bemutatni, azok megfelelőségét és alkalmasságát indokolni, továbbá mindezeket megfelelő dokumentumokkal és egyéb bizonyítékokkal alátámasztani.

Az öntisztázás során a **Hatóság köteles figyelembe venni a bűncselekmény súlyosságát, illetve sajátos körülményeit**, ezért az eredményes öntisztázás érdekében a **gazdasági szereplőnek szükséges ismertetnie az elkövetett bűncselekményt**. A Hatóság ennek tükrében tudja értékelni a gazdasági szereplő megbízható működése érdekében meghozott intézkedéseit. A **gazdasági szereplő válaszát a Hatóság húsz napon belül értékeli és dönt a sikeres öntisztázásról, vagy azt elutasítva bejegyzí a gazdasági szereplőt a nyilvántartásba.**

Nyomatékosan felhívja a Hatóság a figyelmet arra, hogy a gazdasági szereplőnek az öntisztázásra történő felhívás kézhezvételét követően mindössze nyolc nap áll rendelkezésére arra, hogy az öntisztázás körében tett nyilatkozatait és az azokat alátámasztó dokumentumokat a Hatóság részére benyújtsa. A határidő lejártát követően érkezett beadványokat a Hatóság a nyilvántartásba vételi eljárás során nem veszi figyelembe, így az eljárás megindításának napján rendelkezésre álló adatok alapján dönt a nyilvántartásba való bejegyzésről.

A nyilvántartásba vételi eljárás lefolytatásának nem akadály, ha a gazdasági szereplő nem tesz észrevételt vagy nem nyújtja be az öntisztázásához szükséges dokumentumokat. Ilyen esetben a Hatóság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt és amennyiben a nyilvántartásba vétel törvényi feltételei fennállnak a gazdasági szereplőt a nyilvántartásba bejegyzí. A nyilvántartásba bejegyzett gazdasági szereplőnek lehetősége van kérelmet benyújtania az öntisztázáshoz, azonban hangsúlyozandó, hogy az Eufetv. alapján kizárólag abban az esetben van erre lehetőség, ha a Hatóság a gazdasági szereplőt már bejegyezte a nyilvántartásba, illetve az eljárás megindítására csak a kizáró ok Hatóság által megállapított időtartama alatt van lehetőség.

A Hatóság a **kizáró ok időtartamát** az Eufetv. 28. § (3) bekezdésébe foglaltak szerint állapítja meg, így az **nem haladhatja meg a bíróság jogerős ügydöntő határozatának jogerőre emelkedésétől számított négy évet.**

A nyilvántartásba vétel jogkövetkezményei

A nyilvántartásba bejegyzett gazdasági szereplő a Hatóság által megállapított kizárási időtartam alatt nem vehet részt olyan közbeszerzési eljárásban, amelyben a Kbt. 62. § (1) bekezdés a) pont aa)–ag) alpontjai szerinti kizáró ok(ok) alkalmazandók.

A nyilvántartásba vétel alapján fennálló kizáró okot az ajánlatkérők a közbeszerzési eljárások során kötelesek figyelembe venni.

A nyilvántartás nyilvános, így a nyilvántartásban szereplő adatok az ajánlatkérők, valamint más érdeklődők számára is megismerhetők a jogszabályban meghatározott keretek között.

Az öntisztázás szerepe a Hatóság eljárásában

Az Eufetv. sajátos szabályokat állapít meg a Hatóság hatáskörébe tartozó öntisztázásra.

Az öntisztázásra két esetben van lehetőség:

- A nyilvántartásba vételi eljárás során, a Hatóság felhívása alapján az észrevételezésére nyitva álló határidőn belül;
- A nyilvántartásba már bejegyzett gazdasági szereplő kérelmére, a nyilvántartásban szereplés teljes időtartama alatt.

A gazdasági szereplőnek mindkét esetben legalább az Eufetv. 29. § (5) bekezdés a), b) és c) pontjában meghatározott feltételek együttes teljesülését kell igazolnia és az ezt alátámasztó dokumentumokat benyújtania.

A nyilvántartásba vételi eljárás során a gazdasági szereplő a Hatóság felhívására megküldheti észrevételeit és bemutathatja a megbízhatósága érdekében hozott intézkedéseket.

Az Eufetv. 30. § (1) bekezdése alapján öntisztázási kérelem akkor indítható, ha a Hatóság a nyilvántartásba vételi eljárást már lefolytatta és a gazdasági szereplő tekintetében megállapította a kizárás időtartamát. A kérelem a kizáró ok fennállásának teljes időtartama alatt benyújtható.

Az öntisztázási eljárás **díjmentes**.

Az öntisztázás célja annak igazolása, hogy a gazdasági szereplő a kizárás alapjául szolgáló körülmények bekövetkezését követően olyan szervezeti, működési és megfelelőségi intézkedéseket tett, amelyek alapján megbízhatósága helyreállt, és a jövőben biztosított a jogszerű működése.

A Hatóság az öntisztázási intézkedéseket minden esetben – így a nyilvántartásba vételi eljárás során is – az ügy egyedi körülményei alapján értékeli. Ennek során különösen vizsgálhatja:

- a kizáró ok alapjául szolgáló bűncselekmény súlyosságát és sajátos körülményeit;
- a bűncselekmény elkövetése óta eltelt időt;
- a gazdasági szereplő együttműködését a hatóságokkal;

- a bűncselekmény következményeinek orvoslását;
- a szervezeti és irányítási rendszerben végrehajtott változtatásokat;
- személyi intézkedéseket;
- a megfelelőségi (compliance) rendszer, a belső kontrollok és a korrupcióellenes intézkedések tényleges működését;
- minden egyéb olyan körülményt, amely alkalmas a gazdasági szereplő megbízhatóságának alátámasztására.

A Hatóság az öntisztázási intézkedéseket minden esetben egyedileg, az ügy sajátos körülményeire figyelemmel értékeli. Az öntisztázás sikeressége nem valamely intézkedés önmagában történő megtételéről, hanem azok összességének alkalmasságától függ, hogy a gazdasági szereplő jogszerű és megbízható működése kellő bizonyossággal megállapítható legyen.

Az öntisztázás jogkövetkezménye

Amennyiben a Hatóság megállapítja, hogy a gazdasági szereplő által megtett intézkedések kellően igazolják megbízhatóságának helyreállítását, dönthet arról, hogy a gazdasági szereplőt nem veszi fel a nyilvántartásba, illetve – ha a gazdasági szereplő már szerepel a nyilvántartásban – annak törléséről határoz.

A Hatóság döntése a Kbt. 64. §-a alapján köti az ajánlatkérőket. Amennyiben a Hatóság a gazdasági szereplő nyilvántartásba vételének mellőzéséről vagy a nyilvántartásból való törléséről döntött az öntisztázási intézkedésekre tekintettel, az ajánlatkérő a gazdasági szereplő megbízhatóságát nem mérlegelheti újra, hanem köteles a Hatóság döntését elfogadni.

Ismételt kérelem benyújtása, és a Hatóság döntése elleni jogorvoslat szabályai

Amennyiben a gazdasági szereplő az öntisztázási kérelmet elutasító határozatot követően hozott új intézkedéssel kívánja bizonyítani megbízhatóságát, úgy lehetősége van ismételt kérelem benyújtására.

Jogorvoslatként a kérelmező a kérelmet elutasító határozat ellen a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül közigazgatási pert indíthat.

A bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

A nyilvántartás vezetése

A Hatóság gondoskodik arról, hogy a nyilvántartásban szereplő adatok megfeleljenek a jogerős hatósági és bírósági döntéseknek, valamint a hatályos jogszabályi környezetnek.

A Hatóság a nyilvántartást folyamatosan aktualizálja, különösen akkor, ha

- a nyilvántartásba vétel feltételei megszűnnek;
- a kizárás időtartama lejár;
- öntisztázás alapján a gazdasági szereplő megbízhatósága megállapítást nyer;

- jogerős bírósági vagy más hatósági döntés a nyilvántartás tartalmának módosítását indokolja.

A nyilvántartás vezetése során a Hatóság a jogszerűség, a közhitelesség, az átláthatóság, az arányosság és az adatkezelésre vonatkozó jogszabályi követelmények érvényesülését biztosítja.

Képviselői szabályai

Az elektronikus úton benyújtott beadványoknak és meghatalmazásoknak meg kell felelniük az elektronikus ügyintézésre és az elektronikus okiratokra vonatkozó jogszabályi követelményeknek.